

DOINA DARVAȘ

(1 iunie 1945 – 2 octombrie 1999)

1967. Trei tineri absolvenți ai Universității București, un biolog, un fizician și un filolog sunt repartizați, de Comisia Guvernamentală din acea perioadă, la Școala generală din satul Chiroiu, localitate din județul Ialomița, situată la circa 40 km de București, lateral dreapta față de șoseaua care leagă capitala de orașul Urziceni. Nu se cunosc între ei, dar activitatea didactică avea să le ofere prilejul unei colegialități frumoase și a unei prietenii niciodată pusă sub semnul îndoielii. Alături de profesorul de sport, și el absolvent al învățământului superior, dar venit în sat cu vreo doi ani mai înainte, formează mica echipă de profesori calificați pentru această nobilă meserie și, totodată, speranța părinților că odraslele lor vor avea o altă soartă spre treptele superioare ale școlii românești. Împinși de acest suflu de încredere, la care se adaugă propria lor abnegație de tineri absolvenți, cei trei plus unu reușesc repede să formeze clase performante, având, fiecare, un număr de elevi care puteau oricând să participe la olimpiadele vârstei lor. Era munca lor și, totodată, mândria lor purtată cu

discreție. Este, în această succintă descriere a unei atmosfere profesionale banale și rurale, contextul în care noi am cunoscut-o pe Doina Darvaș.

Înaltă, subțire, cu părul blond tuns scurt, având un mers aparent dezordonat și absent, dar totdeauna năvalnic, Doina era un om exemplar prin ceea ce făcea în fiecare clipă: desăvârșită în ordonarea mișcărilor, cochetă și, mai ales, împrăștiind în jurul său un aer de curățenie, nu doar trupească și vestimentară. Vorba ei putea trece de la blândețe la asprime, dar niciodată nu ar fi dat dovadă de ranchiună sau de răutate. Doina putea să aibă diplomație în comportament, dar niciodată resentimente, tăcând răbdător când cineva o agresa verbal sau o nedreptătea în aprecieri, trecând repede peste incidente de acest fel și revenind mereu la un moment al existenței, numai de ea știut, de unde o lua de la capăt, cu aceeași tenacitate și aceeași energie. Ca să-și mascheze unele clătănări, ridica uneori vocea, pentru a se impune, sau devenea insistentă pe detalii ne semnificative, dar atât. Iar această imagine, pe care mi-o port ca o lumină în icoana amintirilor mele, sper din tot sufletul să fie și a altora, prieteni sau doar colegi ai Doinei Darvaș.

În 1972 a venit ca biolog, prin concurs, la Muzeul Satului, unde și-a putut pune în valoare valențele profesionale și capacitatea organizatorică. Și-a amenajat repede un laborator dotat cu minimul

necesar, dar uimitor de bine înzestrat pentru noi, cei neștiutori în ale investigației biologice, dar mai ales uimitor pentru ceea ce puteau face unii oameni în vremuri ostile, având la dispoziție mijloace modeste și, în față, îndărătnicia unor factori de decizie. În aceste condiții, suplinea lipsurile cu vorba calificată, cu diagnosticele exacte, cu sfaturile indicate în situații de atac biologic asupra patrimoniului muzeal, cu soluții avansate. Îi plăcea să-și primească prietenii, colegii și solicitanții externi în laborator, unde îi întâmpina mai întotdeauna în halat alb (tot așa se ducea și la orele ținute la școala unde își începuse cariera); acolo se simțea în lumea ei, îți arăta și explica destul de repede unele mostre sterilizate și conservate de ea, folosite pe post de material didactic, de parcă o adiere a vechii îndeletniciri îi băntuia clipele și îi făcea mai frumoase bucuriile. Dar niciodată visul ei de a avea un LABORATOR nu s-a împlinit. Pentru că timpul nu a mai avut răbdare. Spunea în ultimele luni petrecute printre noi că nu va mai apuca să intre în clădirea cea nouă, la ridicarea căreia a pus suflet și competență. Și a avut dreptate, ea mai mult decât am crezut-o noi.

Felul de a fi al Doinei Darvaș a atras atenția multora, iar meritul acestora este că iau acordat încrederea cuvenită. A făcut parte din numeroase colective de specialiști chemate să expertizeze și să decidă asupra unor obiective importante ale patrimoniului cultural, bunuri mobile

și monumente de prim rang ale istoriei noastre. Constant, a luat parte la ședințele Comisiei Naționale a Muzeelor și Colecțiilor. A împărtășit din experiența sa multor colegi conservatori și restauratori din țară și sunt sigur că a făcut-o cu modestia demnă a românului care își cunoaște limitele tehnice și în contexte internaționale. Avea un dar neprețuit de a se lupta pentru compartimentul pe care îl coordona, pentru fiecare om în parte, chiar dacă nu toți meritau în egală măsură dragostea ei. Iar atunci când, pentru câțiva timp, s-a aflat în colectivul de conducere al Muzeului Satului, s-a impus prin logica deciziilor și prin puterea de convingere. În cel mai rău caz, preopinutul era redus la tăcere, pentru că nu avea la îndemână argumentele științifice și, uneori, nici umane prin care să combată, în primul rând, omul care a fost Doina Darvaș. Cât or fi măcinat-o aceste dispute sterile? Numai Dumnezeu știe. Noi nu vom ști niciodată.

Cert este că de multe ori îi căutam amintirea, că dorim să-i auzim glasul și discursul inconfundabil, cert este că avem nevoie de ea. Este poate exemplul cel mai concludent și, totodată, cel mai la îndemână pentru toți cei care au cunoscut-o, că statura unui intelectual nu se măsoară întotdeauna nici prin numărul articolelor sau volumelor publicate, nici prin titlurile științifice obținute, nici măcar prin discipolii crescuți pe lângă dascăl. În cazul acesta statura însăși se numește DOINA DARVAȘ.

Dr. Romulus ANTONESCU